

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกรเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ คณะผู้ขอจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกร จำนวน ๑๕ คน ได้จัดประชุมเพื่อกำหนดนโยบายพรรค ขอบบังคับพรรค และเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค

๒. เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคแนวร่วมเกษตรกร ได้ยื่นคำขอจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยมีคณะกรรมการบริหารพรรค จำนวน ๗ คน

๓. เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกร

๔. ภายหลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกรแล้ว พรรคแนวร่วมเกษตรกรได้ดำเนินการเพื่อให้ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ พรรคแนวร่วมเกษตรกร ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ในเรื่องของการรับสมัครพรรค จำนวน ๖,๑๔๔ คน และแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๔ สาขา มีคณะกรรมการสาขาพรรคละ ๗ คน ได้แก่

- สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งที่อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
- สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งที่อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
- สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งที่อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร
- สาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งที่อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

๕. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารประกอบหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรทั้ง ๔ สาขาแล้ว ไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าการจัดตั้งสาขาพรรค

เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงใช้อำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ สั่งให้พรรคแนวร่วมเกษตรกร จัดส่งเอกสารหลักฐานและคำชี้แจงเพิ่มเติม ซึ่งพรรคแนวร่วมเกษตรกรได้จัดส่งเอกสารให้แล้ว เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๓

๖. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกร ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๓ เนื่องจาก รองประธานสาขาพรรค เจริญฤทธิสาขาพรรค และโฆษกสาขาพรรคมีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่นอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค (เขตเลือกตั้ง) จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามนัยข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ ทำให้สาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรมีองค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตาม นัยมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกร ลำดับที่ ๓ ดังกล่าว ซึ่งได้แจ้งให้พรรคแนวร่วมเกษตรกรทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๓

ซึ่งภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกร คือ ภายในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๔ พรรคแนวร่วมเกษตรกรต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันดังกล่าวข้างต้นแล้ว ปรากฏว่าพรรคแนวร่วมเกษตรกร ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ กล่าวคือ ยังไม่มีสาขาพรรคการเมืองครบสี่สาขาในสี่ภาค ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายอุดมเดช วรสีหะ หัวหน้าพรรคแนวร่วมเกษตรกร ชี้แจงว่า สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๓ นายสมชาย ผ่องพูน นางสาวรัตนภรณ์ หวานใจ และนายอุทัย จำทิพพาที ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธานสาขาพรรค เจริญฤทธิสาขาพรรค และโฆษกสาขาพรรค (ตามลำดับ) มีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่นอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค (เขตเลือกตั้ง) กรณีนี้จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามนัย

ข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ ทำให้สาขาพรรคดังกล่าวมีองค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกร ลำดับที่ ๓ ซึ่งพรรคแนวร่วมเกษตรกร ได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๓ และพรรคแนวร่วมเกษตรกรได้แจ้งให้สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ดำเนินการจัดประชุมเลือกตั้งกรรมการขึ้นมาแทนกรรมการทั้ง ๓ คน ที่ขาดคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นตามหนังสือพรรคแนวร่วมเกษตรกร ที่ พ.น.ก. ๑๓/๔๓ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๓ โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๔ ปรากฏว่า สาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกร ลำดับที่ ๓ มิได้แจ้งการดำเนินการในการจัดประชุมเพื่อเลือกตั้งกรรมการแทนกรรมการ ทั้ง ๓ คน ที่ขาดคุณสมบัติตามกำหนดเวลาที่พรรค ฯ กำหนด พรรคแนวร่วมเกษตรกร ได้มีหนังสือ ที่ พ.น.ก. ๒/๔๔ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๔ ย้ำเตือนให้ดำเนินการดังกล่าวภายในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๔ เนื่องจากใกล้จะครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามกฎหมายกำหนด แต่สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ก็มิได้แจ้งผลการดำเนินการแต่อย่างใด เป็นผลให้ไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคได้ครบ ๔ สาขา ตามที่กฎหมายกำหนดเมื่อพรรคไม่สามารถปฏิบัติตามข้อบัญญัติของกฎหมายได้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด พรรคจึงยินดีรับคำพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญทุกประการ

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพรรคแนวร่วมเกษตรกร ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ กล่าวคือ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกร พรรคแนวร่วมเกษตรกรจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และจัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่เมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว พรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคครบ ๔ สาขา ตามที่กฎหมายกำหนดได้ นายอุดมเดช วรสีหะ หัวหน้าพรรคแนวร่วมเกษตรกร รับว่าพรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคได้ครบ ๔ สาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกรจริง

เมื่อปรากฏว่า พรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตามมาตรา ๒๕ ได้ พรรคแนวร่วมเกษตรกรจึงต้องถูกยุบตามมาตรา ๖๕ (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยมา อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ